

**ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ПРИЙОМУ
ДРАМАТИЗАЦІЇ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ**

Калюш В. Е.,

*здобувачка другого (магістерського) рівня вищої освіти
Приватного вищого навчального закладу
«Міжнародний економіко-гуманітарний університет
імена академіка Степана Дем'янчука» (м. Рівне, Україна)*

Науковий керівник: Кочмар Д. А.,

*кандидат педагогічних наук, доцент,
завідувач кафедри іноземних мов
Приватного вищого навчального закладу
«Міжнародний економіко-гуманітарний університет
імені академіка Степана Дем'янчука» (м. Рівне, Україна)*

Анотація. У статті розглянуто особливості використання прийому драматизації на уроках англійської мови як ефективного засобу розвитку мовлення учнів. Визначено, що драматизація сприяє не лише поглибленню знань з англійської мови, а й формуванню комунікативних навичок, розвитку мислення та акторської майстерності. Схарактеризовано важливість прийому драматизації для розвитку соціокультурної компетенції та загального розвитку здобувачів освіти через вивчення іноземної мови. Проаналізовано види драматизації, визначено, що драматизація допомагає учням відчувати мову «вживу», подолати «мовний бар'єр» та розвивати творчі здібності.

Ключові слова: прийом драматизації, розвиток мовлення, навчання англійської мови, освітній процес, здобувачі освіти.

Abstract. The peculiarities of using the method of dramatization in English lessons as an effective means of developing students' speech are considered in the article. It is determined that dramatization contributes not only to the deepening of English language knowledge, but also to the formation of communication skills, development of thinking and acting skills. The importance of dramatization techniques for the development of socio-cultural competence and the overall development of learners through learning a foreign language is characterized. The types of dramatization are analyzed, it is determined that dramatization helps students to feel the language "live", overcome the "language barrier" and develop creative abilities.

Keywords: *dramatization technique, speech development, English language teaching, educational process, students.*

У сучасному глобалізованому світі англійська мова відіграє ключову роль засобу міжнародного спілкування. Її використання поширюється на всі сфери життя – від бізнесу та науки до культури та мистецтва. Це мова, яка об'єднує людей різних країн і культур, відкриваючи безліч можливостей для співпраці, розвитку та взаєморозуміння. Тому опанування англійською мовою стає необхідністю, адже це дає можливість успішно комунікувати в міжнародному середовищі. Отже, одним із завдань навчання англійської мови є усне спілкування.

Один із методів навчання говорінню, що набуває все більшої популярності, є драматизація. Дослідження вчених, таких як Т.І. Олійник, А.І. Лозанов, Чарльз Куррак, Джеймс Ангер, Марк Крашен, Сара Філіпс, Галєб Гатєгно, вказують на важливість використання драматизації у навчанні іноземних мов. Вони досліджували ефективність цього методу та його вплив на процес опанування іноземною мовою. Роботи Дж. П. Ладуса, М. Л. Шеєв, Е. Целікаса, Ш. Уеселза та інших вчених підтверджують, що драматизація є перспективним прийомом.

Використання драматизації на уроках іноземної мови має кілька переваг. По-перше, вона стимулює мотивацію учнів до вивчення іноземної мови. По-друге, під час драматизації враховуються вікові особливості учнів, що сприяє більш ефективному навчанню. По-третє, цей прийом розвиває вміння спілкуватися в різних ситуаціях з різними співрозмовниками, підвищуючи комунікативні навички здобувачів освіти. Хоча матеріал для драматизації може бути різним, від книжок і казок до відеоматеріалів, зауважимо, що цей метод не завжди широко використовується на уроках іноземної мови для навчання діалогічного та монологічного мовлення.

Мета статті: схарактеризувати особливості використання прийому драматизації на уроках англійської мови.

Сучасний Оксфордський тлумачний словник дає визначення драматизації як процес постановки п'єси з виховною метою [8]. Театралізація на уроці — це синкретична діяльність учнів, яка дає змогу не просто обговорити літературний твір, а «відчути» його «вживу» усіма органами чуття [4].

У процесі навчання інсценування, театральні постановки та ігри-драматизації є важливим та необхідним елементом у процесі вивчення іноземної мови. Така серйозна перешкода як «мовний бар'єр» стає легко переборною, як тільки діти потрапляють у ситуацію гри, рольової взаємодії, виявляються залученими до загального творчого процесу [7].

С. Туряниця зазначає, що при використанні драматизації, процес формування навичок говоріння спрямований на розвиток готовності до

спілкування, на використання іноземної мови як засобу спілкування. Драматизація сприяє включенню дітей у процес спілкування. На змістовній основі казки, тексту чи іншого матеріалу для інсценування можуть бути побудовані різні ситуації ігрового рольового спілкування, сюжетно-рольові ігри, діалоги. Таким чином, драматизація є ефективним засобом для використання в навчальній діяльності, що сприяє формуванню мотивації навчання, підвищує виховні й освітні можливості іноземної мови, є прекрасним засобом навчання іншомовному спілкуванню [6].

Приєм драматизації, який має у своїй основі особистісно орієнтований та діяльнісний підхід до навчання, дозволяє використовувати елементи театру і на уроках, і в позакласних заходах, присвячених англійській мові для виховання творчої особистості учня, і, таким чином, розширює межі соціально-рольової функції людини. Вчитель не просто передає знання, а створює умови, за яких учні вчатьса самостійно розв'язувати проблеми та розвиватися як мовні особистості [5, с. 294].

Ч. Уесселз у своєму методичному посібнику з драматизації виділяє такі типи драматизації :

- пантоміма;
- імпровізація;
- інтуїтивна драматична гра;
- драматичний проєкт [9].

Театральні ігри поділяються на дві основні категорії: режисерські ігри та ігри-драматизації, до яких відносяться настільні ігри, тіньовий театр та театр на фланеліграфі. У режисерських іграх «акторами» виступають іграшки або їх представники, а діти, як «сценаристи» та «режисери», керують діяльністю акторів. Вони виражають героїв та їхні почуття, використовуючи мовлення.

Ляльковий театр грає значну роль у розвитку мовлення, дозволяючи дітям спостерігати за причинно-наслідковими зв'язками між своїми діями та реакцією ляльки. Це допомагає покращити комунікативні вміння та уважність до співвідношення мови та рухів.

Ігри-драматизації, такі як імітація тварин або людей, рольові діалоги та інсценування творів, є ефективними засобами розвитку мовлення. Вони створюють атмосферу веселощів та невимушеності, дозволяючи дітям відтворювати різноманітні сценарії та виражати свої думки.

Усі ці ігри сприяють розвитку зв'язного мовлення та умінню робити висновки, створюючи можливість для дітей оцінювати власні та інших учасників ролі в грі [1].

Щоб драматизація могла стати засобом активізації емоційних сил учня, необхідне дотримання ряду умов, що враховують як освітні цілі та завдання, так і індивідуальні, вікові та психологічні особливості учнів.

До таких умов належать: вибір драматичного матеріалу, що сприяє підтримці інтересу учасників та задовольняє їх потребу в активній психологічній розрядці (сюжет має бути насичений дією); вибір сюжету для драматизації, що відповідає життєвому досвіду учасників; вибір сюжету, який вимагає великих витрат створення спеціальної обстановки, декорацій і реквізитів; використання для інсценування коротких, але яскравих та незвичайних ситуацій з комічним чи трагічним закінченням, що викликають швидкий емоційний відгук; створення педагогом психологічно-комфортної атмосфери під час репетиції; ретельне та поступове освоєння сюжету ігрової ситуації або уривка твору, що включає розбір характерів дійових осіб, їх переживань, послідовність їх дій та реплік; заохочення імпровізації та спонтанної мовної активності; організація тренування у вживанні граматичної та лексичної складових матеріалу драматизації; вибір тексту сценарію, що містить багаторазові повтори одного й того ж мовного матеріалу [1].

Процес розвитку мовлення може бути важким, але водночас надзвичайно важливим та цікавим, особливо коли його поєднувати з театральною діяльністю. Важливим кроком є подолання мовних труднощів, якщо вони є в тексті п'єси. Викладачеві потрібно пояснити та практикувати з учнями невідомі слова, щоб кожен зрозумів репліки своїх партнерів. Нові слова та мовні зразки можна закріпити за допомогою різних вправ.

Після цього можна переходити до організації прослуховування п'єси, під час якого учні програють усі ролі. Після розподілу ролей важливо враховувати складність мовлення та артистичні здібності учасників. Один з основних завдань вчителя – забезпечити участь кожного учня.

Тих, хто не залучений до театральної гри, можна залучити до аналізу твору, створення музичного супроводу, костюмів та реквізиту. Під час репетицій учні навчаються вимовляти репліки чітко та голосно, рухатися на сцені та слухати партнера [2].

Драматизація сприяє досягненню наступних цілей:

1. Освітня. Поглиблення знань з предмета, розширення лексичного запасу, отримання додаткової інформації про англomовні країни, використання навичок вживання часів англійської мови в мовленні, відпрацювання вимови та фонетики, а також підвищення навичок мовного спілкування.

2. Розвивальна. Розвиток навичок мовлення, формування особистості, здатної до міжкультурного спілкування через комунікативні вміння; розвиток мислення, пам'яті, уваги, акторської майстерності; активне використання інтелектуальних, емоційних та мовних здібностей дітей для ефективного опанування мовою.

3. Виховна: виховання навичок співпраці та роботи в колективі, ознайомлення з культурою та традиціями англomовних країн (виховання

соціокультурної компетенції); всебічний розвиток дитини засобами іноземної мови [3].

Отже, використання прийому драматизації на уроках англійської мови є актуальним і важливим в контексті сучасних підходів до навчання іноземних мов. Цей метод надає унікальну можливість створювати імерсивне середовище, де учні мають можливість взаємодіяти англійською мовою в реальних ситуаціях спілкування. Драматизація стимулює активну участь учнів у процесі навчання, сприяє розвитку правильної вимови слів, виразного читання. Цей метод дозволяє учням не лише вивчати англійську мову, а й використовувати її в практичних ситуаціях. Застосування драматизації на уроках англійської мови також сприяє розвитку соціокультурної компетенції учнів, оскільки вони знайомляться з англійською мовою та культурою через виконання ролей та імітацію реальних ситуацій життя.

ЛІТЕРАТУРА

1. Арамян В. Ц. Театральна педагогіка : навч. посібник. К.: Лібра, 1996. 224 с.
2. Гордійчук О. Є. Основи сценічного та екранного мистецтва з методикою викладання: навч. посіб. Чернівці: Чернів. нац. ун-т, 2012. 208 с.
3. Дацків О. Психолого-педагогічні та методичні передумови застосування драматизації для формування вмінь говоріння у майбутніх учителів іноземних мов. *Вісник Київського національного лінгвістичного університету*. Серія: Педагогіка та психологія. Вип 16. С. 96-103.
4. Театр на уроці: практикум для початкової школи – журнал | «Освіторія». Освіторія Медіа. URL: <https://osvitoria.media/experience/teatr-na-urotsi-praktykum-dlya-pochatkovoyi-shkoly/> (дата звернення: 21.04.2024).
5. Томашенко А., Прадівляна Д. Використання прийомів драматизації на уроках англійської мови. *Актуальні проблеми філології та методики викладання іноземних мов у сучасному мультимедіальному просторі* : матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції, 18 жовтня 2023 р., ВДПУ імені Михайла Коцюбинського. Вінниця: ТОВ «ГВОРИ». 2023. С. 293-295.
6. Туряниця С. С. Драматизація, як засіб навчання говоріння молодших школярів на уроках англійської мови. *Вісник психології і соціальної педагогіки*. URL: <https://www.psych.kiev.ua> (дата звернення: 21.04.2024).
7. Drama/Theatre Performance in Education through the Use of Digital Technologies for Enhancing Students' Sustainability Awareness: A Literature Review / V. Zakopoulos et al. *Sustainability*. 2023. Vol. 15, no. 18. P. 13387. URL: <https://doi.org/10.3390/su151813387> (date of access: 21.04.2024).
8. Oxford Advanced Learner's Dictionary of Current English / ed. A. S. Hornby. Oxford University Press, 2000. 1600 p.
11. Wessels C. Drama; series editor A. Maley. Oxford University Press, 1998. 137 p.